

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7-222

21 Ekim 2011

Sayı : B.15.0.SGB.02.610 - 1577

Konu : Yazılı Soru Önergesi (7-222)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: TBMM Başkanlığının 06.10.2011 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-21536 sayılı yazısı.

Ardahan Milletvekili Sayın Ensar ÖĞÜT'ün tarafıma tevcih ettiği 7/222 esas nolu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği, MTA Genel Müdürlüğü ve Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğünden alınan yazılı bilgiler doğrultusunda aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.


Taner YILDIZ
Bakan

EKLER :

-Önerge Cevabı (3 Sayfa)

**ARDAHAN MİLLETVEKİLİ SAYIN ENSAR ÖĞÜT'ÜN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/222)**

Sorular 1, 2, 5:

Ülkemiz kendi yeraltı kaynaklarını kendisinin çıkarmaması sorunuyla karşı karşıyadır. Türkiye'deki madenler, endüstriyel hammaddeler bunların ülkemizin değişik illerde çıkarılan belli kapasitede olup ülke ekonomisine katkı sağlayanları şunlardır: Barit, bentonit, bor, fosfat, jips, kayatuzu, kuvars, kükürt, manyezit, mermer, perlit, pomza, profilit, sodyum sülfat, stronsiyum, zeolit, zımpara. Metalik maddeler, altın antimon, bakır, boksit, civa, çinko, demir, gümüş, krom, manganez, nikel, kurşun, volfram. Enerji Maddeleri: Linyit, taşkömürü, uranyum, toryum, asfaltit.

Bu yukarıda yazılan gerek ham maddeler ve gerekse endüstriyel maddeler, gerekse metalik maddeler ve enerji hammaddeleri ülkemizde çıkartılıp işlenerek değer bulması kalkınmamızı olumlu yönde etkileyeceği gibi işsizlik sorununun son bulması ve dışa bağımlılığı azaltması açısından önemlidir.

-Başta Altın, Gümüş, Bor, Uranyum, Toryum gibi değerli madenler tüm yurt çapında açılması için çalışmalarınız var mıdır?

-Bu madenlerin tamamının kontrolünün Devletin elinde olması için neler yapılıyor?

-Yine bor, uranyum, toryum gibi stratejik ürünlerin dışarıya daha ucuza satılmasının sebepleri nelerdir, daha pahalıya satılması için hangi önlemleri alacaksınız?

Cevaplar 1, 2, 5:

Bakanlığımızın madencilikle ilgili temel yaklaşımı, ülkemiz maden kaynaklarını üretmek, üretilen bu kaynaklarımızı ülkemiz sanayisine rekabet edebilir koşullarda sunmak ve maden kaynaklarımızın kullanıldığı kendi sanayimizi kurmak, böylece ülkemizi hammadde üretilip satan bir kaynak ülke olmaktan çıkarıp, sanayi ile entegre olmuş, dünya pazarlarında katma değeri yüksek uç ürünlerde söz sahibi bir ülke konumuna getirmektir.

Bilindiği üzere, 13 Haziran 1983 tarih ve 18076 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 2840 sayılı "Bor Tuzları, Trona Ve Asfaltit Madenleri İle Nükleer Enerji Hammaddelerinin İşletilmesini, Linyit Ve Demir Sahalarının Bazılarının İadesini Düzenleyen Kanunun" 2. maddesinde yer alan (Değişik 1. cümle: 3971- 16.2.1994) "Bor tuzları, uranyum ve toryum madenlerinin aranması ve işletilmesi Devlet eliyle yapılır" hükmü gereği borların işletilmesi ve pazarlanması faaliyetleri Bakanlığımız Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğüne verilmiştir.

Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü, ülkemizin bor kaynaklarını sürdürülebilir kalkınma modeli çerçevesinde değerlendirme misyonu ile bir taraftan geleneksel bor ürünleri piyasasında istikrarlı büyümesini sürdürürken diğer taraftan yeni bor ürünlerinin geliştirilmesinde öncü rolü üstlenerek bunlardan maksimum katma değer yaratma vizyonu ile bor kaynaklarımızı en etkin şekilde değerlendirmeye çalışmaktadır. Bu kapsamda, 2009-2013 dönemini kapsayan Stratejik Planında (www.etimaden.gov.tr) belirtildiği gibi ülkemizde bor'a dayalı sanayinin kurulup gelişmesine öncülük etmesi amaç olarak ortaya konmuştur.

Bu politikaya uygun olarak gerçekleştirilen uygulamalar neticesinde bor ihracatımızda konsantre ürünlerdeki pay azalırken, bor kimyasalları ve eşdeğeri ürünlerin payı sürekli artmaktadır. 2002 yılında 186 milyon dolar olan bor ihracatı 2010 yılı sonunda 629 milyon dolara yükselmiştir.

**ARDAHAN MİLLETVEKİLİ SAYIN ENSAR ÖĞÜT'ÜN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/222)**

Ayrıca, önergede söz edildiği gibi bor ürünlerinin dışarıya ucuza satılması söz konusu değildir. Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü 2002 yılından 2011 yılına kadar ihracatını önemli oranda artırdığı gibi Kurumun karlılığını da dolar bazında %100 oranında artırmıştır. Diğer yandan Uranyum ve Toryum hammaddeleri 3213 sayılı Maden Kanunu 6. Grup madenler grubunda bulunmakta olup, teknolojik nedenlere bağlı olarak ülkemizde halen üretimi yapılamadığından herhangi bir satış da söz konusu değildir.

Uranyum ve Toryum vb. radyoaktif maddelerin ruhsatlandırılarak aranması ve üretilmesi 3213 sayılı Maden Kanununun ilgili hükümleri çerçevesinde yapılacak olup, satışı Bakanlar Kurulu Kararına istinaden izin verilecek yerlere yapılabilir olacaktır. Dünya'da Toryum kaynaklarının gelişen nükleer teknolojiye göre kullanımı hususunda araştırmalar ise devam etmektedir.

Bakanlığımız Maden İşleri Genel Müdürlüğü'nün 3213 sayılı Maden Kanunu hükümleri çerçevesinde ülkemiz sınırları dahilinde bulunan madenlerin, yer altı ve yer üstü doğal kaynakların ruhsatlandırılması, bu sahalardaki üretim faaliyetlerinin düzenlenmesi ve denetlenmesi konularında görev ve yetkileri bulunmaktadır. Bu kapsamda maden sahalarının kontrol ve denetimi tamamen Maden İşleri Genel Müdürlüğü tarafından yapılmaktadır.

Sonuç olarak, Dünya ölçeğinde önemli rezervlere sahip olduğumuz mermer, bor vb. gibi madenlerimiz için önemli üretici pozisyonumuzun etkin olarak değerlendirilmesi için gereken çalışmalar yürütülmekte ve bu hususta sektör temsilcileri ve üniversiteler ile gereken koordinasyon sağlanmaktadır. Ayrıca, Bakanlığımızın yayınlanan 2010-2014 Dönemi Stratejik Planında madenlerimize yönelik hedeflerimiz açık bir şekilde belirtilmiş ve bu doğrultuda çalışmalar yoğun olarak devam etmektedir.

Sorular 3, 4:

-Yurt çapında çıkarılan madenlerden çıkarılan ürünlerin pazarlanabilmesi için başta çevre ülkeler olmak üzere diğer ülkelere kolay pazarlanması için yeni yollar açılacak mı?

-İç pazarda kullanılan ve dışarıdan getirilen ürünlere Türkiye'den çıkarılan ürünlerin alternatif olarak kullanılmasının yolları açılacak mı? Teşvik edilecek mi?

Cevaplar 3, 4:

Ülkemizde madencilik sektörü, gerek maden çeşitliliği ve gerekse son yıllarda dünya maden piyasasında fiyatların artış hareketliliğine paralel olarak yatırım ve üretim açısından cazip bir sektör haline gelmiştir. Buna bağlı olarak ülkemizde yerli ve uluslararası yatırımcıların madencilik sektöründeki yatırımlarında önemli oranda artış gözlenmektedir. Maden sektöründe yatırımların artması için Bakanlığımız her türlü çabayı göstermektedir. Bakanlığımızın izlediği politikaların sonucu olarak, 2002 yılında 685 milyon dolar olarak gerçekleşen maden ihracatımız 2010 yılı sonu itibarıyla 3,65 milyar dolara yükselmiştir.

Ülkemiz maden kaynaklarının ekonomiye kazandırılması için maden kanunu ve mevzuatlarda gereken teşvik edici düzenlemeler yapılmış ve ihtiyaca göre de yapılmaktadır. Örneğin, 3213 sayılı Maden Kanununun 9. maddesi: "Madencilik faaliyetleri Bakanlar Kurulu tarafından belirlenen teşviklerden yararlandırılır. Ürettiği madeni yurt içinde ve kendi tesisinde işleyip ek katma değer sağlayanlardan, bu tesislerde üretimde değerlendirilen maden miktarı için Devlet hakkının % 50'si alınmaz. Bu hüküm I. Grup madenler ve mıcır ile kaba inşaat, baraj, gölet, liman, yol gibi yapılarda kullanılan her türlü yapı hammaddesi için uygulanmaz" hükmü çerçevesinde uygulamalar yapılarak madencilik sektörü ham ürün yerine yarı mamul ve uç ürün üretme yönünde teşvik edilmiş durumdadır.

**ARDAHAN MİLLETVEKİLİ SAYIN ENSAR ÖĞÜT'ÜN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/222)**

Yine, 5995 sayılı Kanunun 8. Maddesi 7. bendinde “IV. Grup (c) bendi madenlerin yurt içinde ve kendi entegre tesisinde kullanılarak metal hale getirilmesi halinde ödenmesi gereken Devlet hakkının % 50’si alınmaz”, 8. bendinde “Yeraltı işletme yöntemi ile üretim yapılması durumunda ödenmesi gereken Devlet hakkının % 50’si alınmaz.” hükmü ile teşvik uygulanmaktadır. Ayrıca Maden İşleri Genel Müdürlüğüne yapılan maden arama, işletme tesis konularındaki talepler değerlendirilerek uygun bulunanlara kredi verilmektedir.

Önergede söz konusu edilen madenler ve enerji kaynaklarına yönelik olarak hazırlanan özet bilgi aşağıda verilmiş olup, daha ayrıntılı bilgilere www.mta.gov.tr internet adresinden ulaşılmaktadır.